

KLIMAPROBLEMET FLYTTES FRA POLITIKKEN INN I RETTSSALENE

SIDE 4 | KLIMA

FILMEN FOREGÅR IBLANT UTENFOR SKJERMEN

SIDE 18-19 | FILMSKAPER

INTERNASJONAL ORIENTERING HVER MÅNED

UTFORDRINGENE MED Å NÅ UT TIL HVERANDRE

SIDE 23 | FILM

UTØYA, CHARLESTON OG KNAUSGÅRDS INTELLEKTUELLE LATSKAP

SIDE 5 | ONDSKAP

PERHENTIAN-ØYENE TRUES AV UTBYGGING

SIDE 11 | TURISTINDUSTRI

NY TID

Spionasje i Norge

FLYKTNINGSPIONASJE

Flyktninger og asylsøkere i Norge utsettes for spionasje fra fremmed etterretningsvirksomhet. I fjor fikk Oslopolitiet åtte anmeldelser om flyktningspionasje, alle ble henlagt.

AV CARIMA TIRILLSDOTTIR HEINESEN

I september i fjor ble en tidligere sudansk etterretningsoffiser dømt av norsk Høyesterett til ett år og tre måneders fengsel for å ha drevet spionasje på mennesker med sudansk opprinnelse i Norge. Mannen skal ha blitt betalt for å samle inn detaljerte opplysninger fra det sudanske eksilmiljøet, som han leverte til føringsoffiserer ved den sudanske ambassaden i Oslo. Til norske myndigheter sa mannen at han flyktet fra Sudan på grunn av forfølgelse fra myndighetene, og fikk på bakgrunn av dette innvilget asyl. Mannen er den eneste som så langt er dømt for å ha bedrevet flyktningspionasje i Norge.

Politiets sikkerhetstjeneste definerer flyktningspionasje som fremmed etterretningsvirksomhet rettet mot utlendinger i Norge. Formålet med denne typen virksomhet er å undergrave, nøytralisere eller eliminere politisk opposisjon gjennom å overvåke, kontrollere, og på ulike måter true opposisjonelle i eksil i Norge. De siste årene har norske medier avslørt at flere land skal være involvert i denne typen virksomhet i Norge.

Ifølge NRK mottar politiet årlig rundt 20 anmeldelser fra mennesker som på ulike måter har blitt utsatt for flyktningspionasje.

Ny Tid har vært i kontakt med flere personer fra det etiopiske miljøet i Oslo som har blitt utsatt for trusler eller angrep fra mennesker de mener er støttespillere for regimet i landet. Enkelte av dem ønsker ikke å stå frem i avisen, i frykt for represalier mot dem selv eller mot familien. Etiopia er et autoritært regime, og myndighetene begår omfattende menneskerettighetsbrudd mot egen befolkning. Ifølge organisasjoner som Amnesty International og Human Rights Watch, bruker regimet store ressurser på å forfølge og fengse kritikere, herunder både opposisjonspolitikere, journalister og sivile aktivister.

I juni opplevde etiopiske Yeshihareg Bekele Zeleke (32) å bli angrepet under et arrangement i regi av organisasjonen Democratic Change in Ethiopia Support Organisation Norway: «Vi avholdt et arrangement på Rica hotell et sted i Oslo, og

FLYKTNINGSPIONASJE ... fortsetter side 3

NEW YORK: The Freedom Tower Spencer Platt/Getty Images/AFP

Det er ikke for ingenting at New York er den mest mytologiserte byen i verden, og kanskje en av de mest masete.

Ole Robert Sunde, se side 6-7

Ukontrollerbar gjeld

ØKONOMI

Er det mulig å forstå gjeldssituasjonen bak krisen i Hellas? Ny Tid ser på noen enkle økonomiske sammenhenger.

AV HANS E. OLAV

Mandag 6. juli ble det klart at det greske folk ikke ønsket å etterfølge kuttene og reformene Det internasjonale pengefondet (IMF) og EU stiller krav om for at landet skulle få videre lånefinansiering. Det grekerne egentlig har sagt nei til, er en fortsatt ydmykelse. Lånene som har blitt gitt til Hellas, har hjulpet bankene – ikke befolkningen. De siste fem årene har Hellas opplevd mer enn 10 000 selvmord. Mange mennesker har også mistet livet fordi folk ikke har hatt råd til nødvendige medisiner. Hellas kan muligens komme til å konvertere til drakmer, landets gamle valuta, for å betale lønninger og pensjon. Det som da vil skje, er at drakmen vil synke i verdi, noe som igjen kan føre til at greske varer vil bli veldig konkurransedyktige. I en annen gjeldssituasjon kan dette få positive konsekvenser både for eksport og turisme i landet.

Gjeld eller realia. Opp gjennom historien har gull, sølv og andre real-aktiva blitt brukt som betalingsmiddel, men gull er det realaktivet som har vært best egnet til formålet.

Athen i år 600 f.Kr. var den første sivilisasjonen basert på et fritt marked og en gullstandard. Athen beskrives av mange som «demokratets vugge», og brukte det

frie markedet og gull som betalingsmiddel til å oppnå imponerende vekst og velstand gjennom flere hundre år – inntil maktaverne grådighet og kriger tok knekken på dem. Myndighetenes investeringer i grandiose, fantastiske byggverk og finansiering av stadig flere kriger ble Athens endelikt.

Siden den gang har historien gjentatt seg mange ganger, og den forløper alltid på følgende måte:

Et samfunn som er basert på virkelige penger – enten gull eller sølv eller forankret i disse materialene – utvikler seg og vokser sosialt og politisk. Etter hvert som veksten øker, påtar maktaverne seg stadig flere politisk motiverte infrastrukturinvesteringer og kostbare sosiale reformer. Økonomien vokser ytterligere, og med det øker også maktavernes politiske innflytelse – og de offentlige budsjettene til blant annet militæret stiger. Til slutt eksploderer kostnadene til byråkratiet og militæret.

Papirpengenes inntog. Heretter eskaleres det sakte, men sikkert: For å finansiere stadig flere sosiale reformer og kriger stjeler maktaverne formuen til folket gjennom skatter og avgifter. Her inntreffer også punktet der de bytter ut gull- og sølvpenger med papirpenger som kan trykkes i ubegrensede mengder. Deretter inntreffer en ny, avgjørende fase: når tapet av papirpengenes kjøpekraft til slutt og ubønnhørlig oppdages av folket. Her mister pengesystemet all tillit.

Så kommer siste ledd i prosessen: En massiv flukt fra verdiløse papirpenger fører til en økonomisk kollaps.

Den samme historien har gjentatt seg mange ganger i løpet av de siste par tusen årene. Et «fiat»-system, eller papirpenge-system, har en gjennomsnittlig levetid på

ØKONOMI ... fortsetter side 3

Opptrapping av kampene i Øst-Ukraina

KONFLIKTEN I UKRAINA

De siste ukene har det foregått en opptrapping av den militære konflikten i Øst-Ukraina. Flere eksperter frykter at krigen mellom russiskstøttede opprørere og ukrainske regjeringsstyrker kan føre til krig mellom Russland og NATO.

AV ASLAK STORAKER

Kampene i juni i Ukraina har vært de mest intense siden Minsk II-avtalen ble inngått i februar. Mens ukrainske myndigheter sier at kampene skyldes en fornyet offensiv fra opprørerne, sier opprørerne at de bare har besvart ild fra ukrainske regjeringsstyrker. Begge sider anklager motparten for massive og kontinuerlige brudd på våpenhvileavtalen, og rapporterer om drepte og sårede soldater og sivile. Ukrainas forsvarsminister Stepan Poltorak hevder at over 100 soldater og 50 sivile har blitt drept av opprørerne etter inngåelsen av Minsk II-avtalen.

Krensls talsperson Dmitry Peskov har anklaget Kiev for å provosere frem nye kamper i Øst-Ukraina – for å presse EU til å forlenge de økonomiske sanksjonene mot Russland. Ukrainas president Petro Porosjenko anklager på sin side Russland

UKRAINA ... fortsetter side 5

I AVISEN:

Selv etter to store revolusjoner hvor kvinner har vært viktige deltakere, er det fortsatt kvinnene – spesielt de fattige – som betaler prisen for krig og for fred. NAWAL SADAWI, side 2

President Ramzan Kadyrov vil etter alt å dømme bli sittende med makten i Tsjetsjenia. På sikt er det mye som tyder på at Tsjetsjenia og Nord-Kaukasus ikke lenger vil være en del av Russland. KAUKASUS, side 2

Fører man krig, begår man krigsforbrytelser – noe annet er uunnngåelig. URI AVNERY om ISRAEL, side 8

Kunstmobilitet ser ut til å være ein bra ting både for den som reiser, og staden han reiser til. REISEBREV, side 11

Vektene får utfolde seg på samfunnets svakeste. Forleden fikk en venninne smake vektervedet. BJØRN HATTERUD, side 12

Abonnement og kundeservice:
tlf: 450 20 044 (også sms)
e-post: abo@nytid.no – www.nytid.no/abonnement
Abonnementpris (månedssavis)
Årlig 790 kr / e-avis 590 kr (torsdag midt i måneden)

Flyktingane Norge ikkje vil hjelpe der dei er

KOBANÉ

Langst nord i Syria har terrorgruppa ISIS gått på det eine nederlaget etter det andre. Kurdiske forsvarsstyrker er på offensiven mot den nye ISIS-fascismen.

AV ERLING FOLKVORD OG SVEIN OLSEN

Oktober 2014: Vi er ved den tyrkiske grensa, nokre hundre meter frå byen Kobanê, for å skaffe informasjon om den humanitære situasjonen i området. Vi ser ISIS-tanks rykke inn i dei austlege utkantane av byen. Vi ser rakettnedslaga som øydelegger og sett fyr på bygning etter bygning i sentrum. YPG og YPJ svarar med knitrande kalasjnikov. YPG er samlenamnet på dei kurdiske sjølvforsvarsstyrkane. YPJ er dei kvinnelege

militæravdelingane som er særskild organisert.

Det er ein ulik kamp. Meryem Kobanê, leiaren for forsvarsstyrkane, kom med denne erklæringa 2. oktober, medan vi var utafor byen: «Vi skal yte motstand overalt og gjere Kobanê til eit helvete for ISIS!» Da var det vanskeleg å tru anna enn at ISIS ville erobre byen.

Slik gjekk det ikkje. 25. januar heiste forsvarsstyrkane sitt eige flagg på åsryggen utafor byen. Nokre veker seinare var ISIS-styrkane anten nedkjempa eller fordrivi frå heile Kobanê kanton. Men sigeren kosta dyrt. Det meste av byen var i ruinar.

I slutten av mai 2015 var vi ei veke i det frigjorte Kobanê. For ISIS starta offensiven i september 2014, budde rundt 200 000 menneske i byen – litt fleire enn innbyggartalet i Trondheim. Å rusle rundt i det som ein gong var bygater, minte oss om bilete frå Finnmark og Nord-Troms etter øydeleggingane da dei tyske okkupasjonsstyrkene trekte seg tilbake. Nokre av kvartala var

KOBANÊ ... fortsetter side 4

Widveys Kulturdepartement gikk inn for en markedsorientert eksemplarstøtte i siste offentlige høringsutkast om støtten til nasjonale ukeaviser. Styret og ledelsen ble derfor presset til å legge om til en fyldigere månedssavis. Vi er fast bestemt på fortsatt å holde i gang den kritiske internasjonale avis-tradisjonen som ble påbegynt i 1953 med avisen Orientering. LEDER side 8

7 023060 102111

Akkurat no har desse tre og andre ungar i Kobanê bruk for at nokon vil «hjelpe dei der dei er»: rensing av drikkevann, skolebøker, et hus å bu i – istadenfor ruinaene etter det som var ein heim.

INTERNASJONALT

ØKONOMI ... fortsetter fra forsiden

35 år, og overlever aldri.

USA, Europa og store deler av den industrialiserte verden befinner seg nå i slutten av nest siste fase i skisseringen over – altså der pengesystemets tillit fordufter.

Uavhengig. Den kanskje mest briljante økonomen verden har hatt, Ludwig von Mises, mente at penge- og finanspolitikken måtte styres etter en gullstandard – det vil si at papirpenger må være bundet til en gitt mengde og kunne innløses i gull. Mises uttalte følgende: «Gullstandarden har en uvurderlig egenskap: Pengemengden under en gullstandard er uavhengig av statlig påvirkning og politiske partier.»

Med dette mente Mises at uten en gullstandard vil politikere og offentlig byråkrati falle for fristelsen til å trykke papirpenger for å finansiere sosiale reformer og velferd, og derigjennom tilfredsstille sine forskjellige interesse- og velgergrupper. I 1971 erklærte president Nixon at USA gikk bort fra gullstandarden, og verden har siden trykket veldig mye penger for å oppnå vekst og velstand. Det vi har glemt er at papirpenger er det samme som gjeld, og at denne gjelden en gang må betales tilbake av deg og meg, våre barn og barnebarn (se «Den kommende økonomiske kollapsen», Ny Tid 15.05.).

Den privateide sentralbanken FED. En kald novemberdag i 1910 snek fire av de mest innflytelsesrike personene fra noen av Wall Streets mest prestisjetunge banker seg om bord i Senator Aldridges private togvogn på Grand Central Station i New York.

Lenin, Hitler og Mussolini innførte forbud mot eierskap av gull på private hender.

Alle brukte falske navn. Turen gikk til Jekyll Island i staten Georgia. De kalte seg «First Name Club». Ingen av deltakerne snakket om møtet på Jekyll Island før 20 år etterpå. Arbeidet forbundet med opprettelsen av den amerikanske sentralbanken ble holdt hemmelig i over tre år. Nødvendig lovgivning for å innføre *The Federal Reserve Bank* (The FED) ble godkjent av den amerikanske kongressen rett før jul 1913, etter at mange av representantene allerede hadde dratt hjem for å feire jul. Siden den gang har USA og verden for øvrig gjort seg avhengig av penge- og finanspolitikken til den privateide sentralbanken The FED. Siden 1971, og

spesied etter «finanskrisen» i 2008, har The FED vært pådriver i et pengetrykkerregime verden aldri har sett maken til.

Historien forteller oss at ledere for de største bankene – enten i USA, Europa eller andre steder – avholder hemmelige møter med sine respektive sentralbanksjefer, rett for eller etter en finanskrise. Formålet med disse møtene er alltid det samme: oppnå særbehandling i form av livsnødvendige redningsaksjoner, alltid på bekostning av innskyterne og skattebetalerne. Det var det som skjedde i 2007–2008 i USA, og det er det som skjer i dag gjennom såkalte «kvantitative lettelser» i regi av Den europeiske sentralbank (ESB – se «Forsvarsskrift til det greske folk», Ny Tid 10.06.).

Når The FED, ESB og Norges Bank trykker penger via banksystemet, utsteder de et gjeldsbrv på borgernes vegne. Nåværende og kommende generasjoner må betale gjelden tilbake. Offentlig statistikk viser at hver nytrykte dollar (gjeld) gir en avkastning på én til to cent – det vil si tilnærmet lik 100 prosent negativ avkastning. For euroen er tallet antakelig verre, siden Europa sliter med negativ vekst. ESBs elleville pengetrykking er dermed årsaken til at du og jeg, våre barn, barnebarn og oldebarn må slite med en gjeldsbyrde vi aldri vil kunne gjøre opp. Hadde verdens sentralbanker og finansmarkeder vært bundet til en gullstandard, ville denne vanvittige forgjeldelsen aldri funnet sted.

Grafen (se illustrasjon) viser hva den amerikanske sentralbanken har holdt på med siden USA forlot gullstandarden i 1971. Som vi ser eksploderte pengetrykkingen fra 2008.

Da verden gikk av gullstandarden, ga det politikerne muligheten til å innføre «*Fractional Reserve Lending*»-systemet, hvilket innebærer uhemmet bruk av nytrykte penger for å finansiere alle mulige vilkårlige «gode formål» definert av politikernes og statsmakten. *For di nytrykte pengene er det samme som gjeld, ender du og jeg og våre barn opp med regningen.*

Det som skjer er følgende: Den totale pengemengden øker. De nytrykte pengene brukes først til å betale kostnadene forbundet med byråkratiet, dernest får bankene tak i pengene, og bruker dem til å finansiere investeringer – egne og kundenes. Til slutt «drypper» det litt på deg og meg. Etablisementet får pengene først – altså når de har høyest verdi. Middelklassen og fattige får pengene til slutt, når kjøpekraften er uttannet – altså når pengene har lavest verdi.

Dette er den fremste årsaken til at

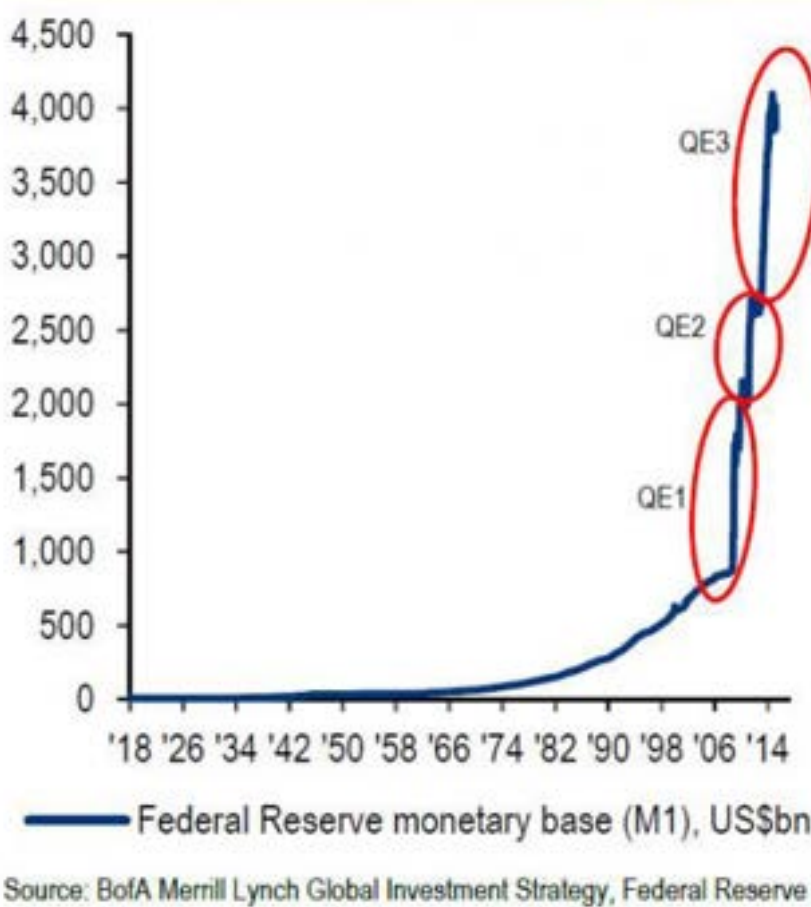
ulikheter skapes. Prisen på penger, det vil si renten, settes kunstig lavt i et manipulert rentemarked. «Billige penger» finansierer børsbobler, og eiendomsprisene går til himmels. Penger finner veien til virksomheter som i et normalt og umanipulert rentemarked ikke ville fått disse pengene. Vi blir «lurt» til å investere i ulønnsomme virksomheter, og bruke penger på ting vi ikke har råd til.

Svingende forbruk. Investeringer i ulønnsomme virksomheter fører til lavere kort-siktig arbeidsledighet. Lønnsnivået stiger, og vi innbiller oss at det er naturlig. Høyere lønnsnivå fører til økt privat forbruk – men det er ikke varig. Når lønninger igjen stabiliseres, faller privat forbruk tilbake til sitt tidligere nivå. Og når forbruket faller, sprekker alle de ulønnsomme virksomhetene som har fått «gratispenger» – de avvikes

eller går konkurs. Arbeidsledigheten og gjeldsbyrden øker betydelig, og betjenings- evnen synker tilsvarende. Børs- og boligbobler sprekker, slik de alltid gjør. En stor mengde med verdiløse penger er brukt opp for å skaffe mennesker arbeide i virksomheter som ikke har overlevelsessevne. Samtidig har vi brukt penger på formål vi strengt tatt ikke har råd til. Samfunnet har kastet bort kapital og arbeidskraft, og sitter igjen med enda flere arbeidsløse og enda større gjeld, samt lavere kjøpekraft for hver krone.

La oss ta et eksempel: En tunnel skal bygges. Hvis den løser et trafik- eller transportproblem som ellers ikke kan løses – hvis tunnelen er viktigere for alle skattebetalerne (kollektivt) enn for formål de ellers ville brukt pengene på individuelt, om pengene ikke var bortbetalt – da

Chart 5: The End of Maximum Liquidity

burde tunnelen bygges. En tunnel bygget for å tilfredsstille et generelt ønske om «bedre infrastruktur» lokalt eller innenfor et bestemt geografisk område, for å sørge for arbeidsplasser – det er en annen type tunnel. I stedet for å tenke på hvor tuneller «må bygges», tenker staten og private interesser på hvor tuneller «kan bygges». Det er denne tankegangen som ligger til grunn for alle politiske feilprioriteringer.

Hvorfor blir ikke prosjektet stoppet? Fordi hvert enkelt prosjekt ikke er betydelig nok for den enkelte borger til å engasjere seg. Vi orker ikke å protestere når våre politikere foretar sine feilprioriteringer for å tilfredsstille særskilte velgergrupper. Med politikere som pådriverne plyndrer vi hver- andre inntil kassa er tom, og vi kaller det for solidaritet og demokrati. Det er her Mises uttalelse om «gullstandardens uvurderlige betydning» kommer inn – fordi gullstandarden representerer en innbygd mekanisme som begrenser statens og politikernes mulighet til å trykke og bruke penger samfunnet egentlig ikke har.

Roten til problemet. Roten til feilprioriteringen er med andre ord politisk omfordeling av den produktive, skapende kapitalen ved hjelp av stadig nye lover, reguleringer og forskrifter. Dette kan bare finne sted i samfunn der den politiske eliten og det statlige byråkratiet utøver stadig mer innflytelse over menneskene og de økonomiske innsatsfaktorene. Statistikk fra OECD viser at offentlig sektor i Norge har vokst fra cirka 29 prosent i 1960 til i overkant av 50 prosent i dag, målt som andel av bruttonasjonalproduktet (BNP). Til sammenlikning er tallet for USA cirka 27 prosent i 1960 og i underkant av 40 prosent i dag.

Papirpenger er det samme som gjeld.

En studie av John W. Dawson og John J. Seater («Federal Regulation and Aggregate Economic Growth») konkluderer med følgende (USA): Dersom statlige reguleringer hadde forblitt på 1949-nivå, ville USAs BNP i dag vært på 54 trillioner amerikanske dollar i stedet for på 16 trillioner. Den gjennomsnittlige amerikaner ville hatt 125 000 dollar mer hvert år til sparing og forbruk. Om vi spekulerer i denne studien brukt på norske forhold, ville vår eneste nordmann hatt om lag én million kroner mer «å leve for» hvert år de siste 30–40 årene. Økt politiker- og byråkratimakt kan være problemet. Dersom vi hadde beholdt

gullstandarden, kunne denne ulykkelige utviklingen vært unngått.

Gull og frihet. I mangel av en gullstandard forsvinner også friheten vår. Uten mulighet til å innløse pengene våre i gull, er vår frihet og vår eiendomsrett – inkludert over kropp og sjel – avhengig av politikernes gunst. Vi mister eller avgir vår innflytelse på samfunnets pengebruk, og gir med det også avkall på vår frihet til å styre våre egne liv. Lenin, Hitler og Mussolini forsto godt forbindelsen mellom gull og individets frihet, og alle tre innførte forbud mot eierskap av gull på private hender. Lenin uttalte at den sikreste veien til å snu opp ned på sosiale forhold i et samfunn og innføre kommunisme, er å erstatte gullstandarden med papirpenger. Det er vanskelig å se på det som foregår i Europa nå: massiv pengetrykking, uholdbare gjeldsnivåer, massearbeidsløshet og krav om enda mer sentralstyring fra Brussel, som noe annet enn en bekreftelse på Lenins utsagn.

I dagens samfunn er det akseptert at vi ikke har flere rettigheter enn de staten gir oss. Analyserer vi enhver form for statlig innblanding i livene våre, ser vi at denne innblandingens muliggjøres gjennom statens inntekter – altså gjeld, skatter og avgifter. En statsmakts innflytelse er således proporsjonal med statens inntekter. Det er umulig å beskytte enkeltmenneskets frihet og verdiskapningen i samfunnet uten å begrense statens muligheter til å forfølge og skatlegge oss.

Hva er forskjellen på hvordan dagens politikere behandler oss og fascisten Mussolins uttalelse for 75 år siden om at «vi forsto at jo mer komplisert samhandlingen blir for sivilisasjonen, desto mer må vi begrense individets frihet?»

Uttalelsen står i kontrast til president Eisenhowers uttalelse om at hvis alt vi ønsker oss er total sikkerhet, kan vi like gjerne sette oss selv i fengsel. Der får vi tak over hodet, maten vi trenger og trygghet. I en verden uten en gullstandard som målestokk og korreks for politikernes og sentralmaktens pengetrykking og oppbygging av ukontrollerte gjeldsnivåer, kan det pussig nok se ut som om både Mussolini og Eisenhower får rett: et gjennomregulert og ufritt samfunn detaljstyrt av maktssyke politikere og byråkrater, hvor frykten for individets frihet og politikernes beskyttelsesbehov setter standarden for mellommenneskelig samhandling.

Olav er økonomisk journalist i Ny Tid.

FLYKTNINGSPIONASJE ... fortsetter fra forsiden

mange mennesker fra det etiopiske opposisjonsmiljøet i Oslo var samlet,» forteller Zeleke, som sammen med Yonas Tameru fra samme organisasjon møter Ny Tid i Oslo sentrum. «I en av pausene gikk jeg for å hente kaffe. I den ene hånden holdt jeg telefonen min. Plutselig var det noen som prøvde å ta fra meg telefonen. Med den andre hånden holdt han nakken min fast, så jeg ikke skulle se hvem han var,» sier hun.

Trusler. Tamaru og Zeleke har mottatt trusler – både personlig og over telefon. Under en demonstrasjon til støtte for britisk-etiopiske Andargachew Tsige, som sitter fengslet i Etiopia for sine politiske synspunkter, mottok flere av deltakerne en sms fra et svensk telefonnummer. Avsenderen av sms-en skal ha hevdet å vite hvem deltakerne var, og kommet med trusler mot familien deres i Etiopia. Mannen som angrep Zeleke i juni, skal også ha hevdet at han visste hvem både hun og familien hennes var: «Jeg ble veltyskremt,» sier Zeleke. «Jeg skrek, og prøvde å løpe mot resepsjonen. Resepsjonisten prøvde å roe ned situasjonen, og etter hvert kom også politiet.» Zeleke sier hun har anmeldt hendelsen til politiet, men at hun fikk beskjed om at de ikke hadde kapasitet til å følge opp saken.

Zeleke er leder for kvinnesekretariatet i organisasjonen Democratic Change in Ethiopia Support Organisation Norway, og er også aktiv i Forening for etiopiske asylsøkere i Norge. Hun forteller at hun flere ganger har vært vitne til at mennesker med tilknytning til den etiopiske regjeringen har dukket opp under arrangementer, og at disse både har filmet arrangementene eller forsøkt å stoppe dem. «Politiet kan ikke ha fått med seg hva som skjedde, eller hvor omfattende dette problemet faktisk er. Jeg er redd, både for meg selv og for familien min i Etiopia. Jeg har flyktet fra et land der demokrati er et fremmedord, men får ikke engang beskyttelse i et land som sies å være demokratisk,» sier Zeleke.

Arrestert. Den tidligere etiopiske diplomaten Yohannes Alemu er i dag leder for organisasjonen Democratic Change in Ethiopia Support Organisation Norway og aktiv i et av Etiopias opposisjonspartier. Han forteller Ny Tid at hans politiske aktivitet har fått konsekvenser for familien hans i Etiopia. «For fire måneder siden ble svingerinnen min, som jobber i Saudi-Arabia, pågrepet av politiet da hun var på ferie i Etiopia. Hun avhørt og holdt fengslet flere dager,» forteller Alemu til Ny Tid. «En av tingene da spurte henne ut om, var kontakten hennes med meg.»

Dette er ikke første gang Alemu eller hans familie utsettes for grove trusler. For tre år siden ble Yohannes Alemus kone og parets to barn pågrepet av etiopisk sikkerhetstjeneste under et besøk hos familien i Addis Ababa. Hun og barna ble fratatt de norske passene sine og holdt i husarrest i

- Formålet med flyktningspionasje er å undergrave, nøytralisere eller eliminere politisk opposisjon gjennom å overvåke, kontrollere eller true regimekritikere i eksil.
- Mellom fem og ti land skal være involvert i slik virksomhet i Norge. Blant de som de siste årene har stått frem og fortalt om forholdene i norske medier, er personer fra Etiopia, Eritrea og Irak.
- Om lag 20 tilfeller av flyktningspionasje blir anmeldt årlig, og omfanget er økende.
- Det eksisterer trolig store mørketall, og flyktningspionasje er vanskelig å bevis.
- Kun én person er hittil dømt for flyktningspionasje i Norge.
- Flyktningspionasje rammes av straffelovens paragraf 91a, og kan straffes med to år i fengsel.

Kilde: PST og NRK.

20 dager, mens sikkerhetstjenesten prøvde å få Alemu til å gi opplysninger om sine kollegaer i opposisjonen. Han nektet, og kona fikk returnere til Norge.

«Jeg har flyktet fra et land der demokrati er et fremmedord, men får ikke beskyttelse i et land som sies å være demokratisk.»

«Jeg ble veldig redd da de tok familien min til fange, og de er fremdeles preget av hendelsen. Dette var verken første eller siste gang de truer meg og min familie,» sier han. Etter episoden skal han ha tatt kontakt med flere instanser i Norge, i håp om å få hjelp og beskyttelse for familien. Alemu, som er norsk statsborger, mener myndighetene ikke gjør nok for å motvirke flyktningspionasje i Norge: «Jeg foler ikke at jeg får tilstrekkelig hjelp fra norske myndigheter, så jeg har sett meg nødt til å hyre en advokat.»

Overvåking. Ifølge en rapport organisasjonen Human Rights Watch lanserte i fjor, dreier det seg også om avansert teknologisk overvåking, blant annet av telefonsamtaler og datatrafikk. Yohannes Alemu forteller at han fikk en epost infisert med spionvare som gjorde det mulig for etiopiske myndigheter å se innholdet på data-maskinen hans og følge med på hvem han kommuniserte med. Human Rights Watch skriver i rapporten at de har observert flere tilfeller av liknende personvernkrænkelser mot andre aktivister.

«Jeg måtte kaste datamaskinen min og kjøpe en ny,» sier Alemu. Han forteller at også den delen av familien hans som

Både Yonas Tameru og Yeshihareg Bekele Zeleke har opplevd trusler fra det de mener er etiopiske regimetilhengere i Norge.

fremdeles bor i Etiopia, jevnlig utsettes for trusler og press fra sikkerhetstjenesten i landet. «Myndighetspersoner i Etiopia presser meg gjennom å true familien min i Etiopia. De er redd,» sier Alemu.

Senest i vår opplevde han å bli tilnærmet av mennesker han mener har tilknytning til den etiopiske regjeringen: Representanter fra den etiopiske opposisjonen hadde lånt Antirasistisk senters lokaler i forbindelse med en støttemarkering for en etiopisk opposisjonsleder som sitter fengslet i Etiopia. «Like før arrangementet fikk jeg en epost fra ledelsen i Antirasistisk senter som fortalte at jeg ikke måtte komme dit, men heller ringe politiet. Mennesker som støtter regimet i Etiopia hadde kontaktet senteret og spurt dem ut om hvorfor de ønsket å låne ut lokaler til markeringen,» sier Alemu.

Navngitte personer. Leder for Antirasistisk Senter, Rune Berglund Steen, bekrefter overfor Ny Tid at tilhengere av regimet tok kontakt med senteret i forbindelse med at de lånte ut lokalene. «Jeg opplevde selv å bli oppringt av regimetilhengere som ville vite hvorfor vi lånte ut lokalene våre til en markering for en etiopisk opposisjonsleder som er fengslet i Etiopia. Regimevennlige etiopiere har ringt norske støttespillere i åreis for å forsøke å få dem til å avstå fra å bistå opposisjonelle,» sier Berglund Steen. Han har fulgt med på etiopisk flyktningspionasje i Norge siden 2005. Han forteller at han kjenner navnet på flere av de som står bak spionasje på etiopiske flyktninger i Norge. «Vi har navnet på en del ulike personer som har kommet med trusler og tatt bilder av demonstranter,» forteller Berglund Steen. «Denne typen overvåking strekker seg fra å foregå på gateplan, til avansert teknologisk overvåking. Det er både kostbart og vanskelig å gjennomføre, og vanskelig å oppdage. Ut fra hva jeg vet, er det liten tvil om at etiopiske myndigheter står bak denne virksomheten og trekker i trådene,» sier han.

Han mener det er flere grunner til at den etiopiske regjeringen ønsker å kontrollere etiopisk diaspora i Norge. «Etiopia er et

land som i stor grad livnærer seg av nødhjelp – noe som gjør det viktig for landet å holde orden på hvordan landet oppfattes utad. Samtidig har Norge en ganske sterk etiopisk diaspora, noe som i sin tur bidrar til å støtte opposisjonen i landet. Det ønsker den etiopiske regjeringen å motvirke,» sier Berglund Steen.

Han påpeker at flyktningspionasje i Norge er et veldig omfattende problem som rammer mange. Han mener politiet nå må legge mer ressurser ned i arbeidet for å motvirke flyktningspionasje i Norge. «Dette er en lang historie med mange hendelser, men anmeldelsene blir ikke prioritert av det ordinære politiet. Dette er jo noe politiet eller PST bør gripe fatt i,» sier han. Han påpeker at politiets innstilling gjør det enkelt for disse spionene å fortsette. «Per i dag er det ingen fra det etiopiske miljøet som er blitt straffet for å forfølge norske statsborgere på norsk jord på vegne av et fremmed regime, dertil et diktatur. Dette bidrar igjen til at det blir ufarlig for dem å fortsette. Det norske politiet gjør ikke nok for å få dette til livs. Om ikke annet kunne det hjelpe å ta noen bekymringsamtaler med dem som mistenkes for spionasje, for å understreke alvorligheten av dette,» sier Berglund Steen.

Starter på mottak. Filmskaper Solveig Syversen har fulgt flyktningspionasje i Norge tett gjennom flere år: «Jeg har snakket med flere asylsøkere fra Etiopia som har opplevd å bli oppsøkt av mennesker med tilknytning til den etiopiske regjeringen allerede på asylmottaket,» sier Syversen til Ny Tid. «De registrerer aktivitet på mottaket, og rapporterer dette tilbake til etiopiske myndigheter.»

Hun kan fortelle om flere voldsepisoder der regimetilhengere har angrepet tilhengerne av den etiopiske opposisjonen. «Denne typen flyktningspionasje er vanskelig å oppdage for norske utlendingsmyndigheter. Noen kommer til Norge på direkte oppdrag fra etiopiske myndigheter, med det formål å spionere på opposisjonstilhengere i Norge. De utgir seg gjerne for å komme fra et annet

land, for eksempel Eritrea, og reiser tilbake til Etiopia når oppdraget deres i Norge er ferdig,» forteller Syversen.

Hun påpeker at det i dag ikke finnes noen direkte linje mellom PST og norsk utlendingsforvaltning, og at veien om anmeldelse til politiet for mange oppleves som en belastning.

Seniorrådgiver i UDIs kommunikasjonsavdeling, Therese Bergwitz Larsen, sier til Ny Tid at UDI samarbeider med politiet og PST for å kartlegge spionasje på flyktninger. «UDI er kjent med at flyktningspionasje foregår, og vi har et løpende samarbeid med politiet og PST om konkrete saker som kan knyttes til sikkerhetsspørsmål,» sier hun. «Vi er bevisste på denne problematikken når vi behandler saker, og mottakene skal melde fra til UDI og politiet når de opplever noe mistenkelig. UDI melder alt vi har informasjon i slike saker til PST, og det er de som sitter med det overordnede ansvaret når det gjelder flyktningspionasje, sier Bergwitz Larsen. Hun påpeker at mye av informasjonen rundt dette er gradert av sikkerhetshensyn, og at det derfor er PST som bør gi ytterligere kommentarer til omfang, tilfeller og hvordan man jobber for å forhindre dette.

Alle saker henlagt. Ifølge Oslo politi distrikt har det siden januar 2014 kommet inn i alt åtte anmeldelser av flyktningspionasje bare i Oslo. To av sakene skal ha blitt henlagt fordi gjerningspersonen var ukjent, mens de andre ble henlagt av kapasitetshensyn.

«Det er liten tvil om at etiopiske myndigheter står bak denne virksomheten og trekker i trådene.»

«Politiet kjenner ikke til omfanget av flyktningspionasje på landsbasis, men tar selsvagt disse sakene like alvorlig som alle andre saker,» sier Jørgen Brodal ved Oslo politidistrikt.

«Det vil imidlertid kreve en god del ressurser å etterforske disse sakene, og vi har måttet foreta en prioritering. De sakene jeg refererer til dreier seg om trusler, ikke vold. Per i dag tilbyr ikke politiet noen beskyttelse, men hvis det skulle eskalere, er saken selvsagt en annen,» sier Brodal. Spionasje på politiske flyktninger i Norge har i flere år blitt omtalt i PSTs trusselutredning. I trusselutredningen for 2015 heter det følgende:

«Flere stater bruker etterrettingsvirksomhet til å kartlegge egne dissidenter når disse har bosatt seg i utlandet og utøver politisk aktivitet der. Slik virksomhet foregår også i Norge,» og videre: «Vi forventer at denne aktiviteten vil fortsette, og at politiske flyktninger kan bli utsatt for kartlegging, press og i enkelte tilfeller også trusler. Disse etterretningstjenestene forsøker tidvis også å påvirke norske myndigheter til å begrense dissidenters yttringsfrihet i Norge.»

Yohannes Alemu. (FOTO: Privat)

Kommunikasjonsdirektør i PST, Trond Haugbakken, sier at det er PSTs ansvar å forebygge denne typen ulovlig etterrettingsvirksomhet, og at de også har en rolle når det gjelder kartlegging av virksomheten. «De gangene det avdekkes, kan det håndteres på flere måter. Når det gjelder anmeldelser og eventuelt beskyttelse, er det de lokale politidistriktene som har et ansvar,» sier Haugbakken. Han forteller at PST jobber kontinuerlig med å avdekke former for flyktningspionasje i Norge, men at mange ulike faktorer gjør det vanskelig å få kunnskap om hvor omfattende flyktningspionasje i Norge er. «Flyktningspionasje er vanskelig å avdekke av flere grunner. Mange av dem som kommer til Norge som flyktninger, har dårlig erfaring med politi og myndighetspersoner. Disse kan kanskje ha en høy terskel for å melde saken,» tror Haugbakken. «En annen grunn kan også være at de er redde for represalier mot familie som er igjen i opprinnelseslandet. I enkelte tilfeller kan det også være uklart hva som er agendaen til den som anmelder – eksempelvis for mennesker som har fått avslag på søknad om asyl i Norge,» sier han. Han understreker også at PST jobber for å bedre tilliten til politiet. «PST er bevisste på dette, og vi håper at mennesker som er i kontakt med oss, opplever at vi er en profesjonell politiorganisasjon som er et åpent demokrati verdig,» avslutter Haugbakken.

Ny Tid har vært i kontakt med Politidirektoratet, som opplyste om at de per i dag ikke har noen oversikt over antall anmeldelser som gjelder flyktningspionasje, dette på tross av at NRK tidligere har oppgitt at det årlig kommer inn 20 anmeldelser på landsbasis.